

3. workshop (nielen) pre Open Acces časopisy
6. apríl 2022

EURÓPSKA ÚNIA
Európske štrukturálne a investičné fondy
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
DOPRAVY A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

POTENCIÁL DIAMANTOVÝCH A BRONZOVÝCH OA ČASOPISOV

Matej Harvát

(matej.harvat@cvtisr.sk)

Kontaktná kancelária pre otvorenú vedu
Centrum vedecko-technických informácií

TÉMY

- Indexovanie a identifikovanie D a B časopisov
- OA politiky a verejné licencie
- Archivácia obsahu a (meta)dát
- Súlad s Plánom S (dobrá prax)

DIAMANTOVÝ A BRONZOVÝ OTVORENÝ PRÍSTUP

Diamantový/Platinový OA:

- poskytuje prístup k vedeckým výstupom bez poplatkov pre autora/čitateľa
- často nekomerčný vydavateľ (učené spoločnosti, univerzity)
- založený na dobrovoľníckej práci, vládnom financovaní a komunitnom prostredí
- v rámci SK **326** celkovo, z toho **297** bez APC

Bronzový OA:

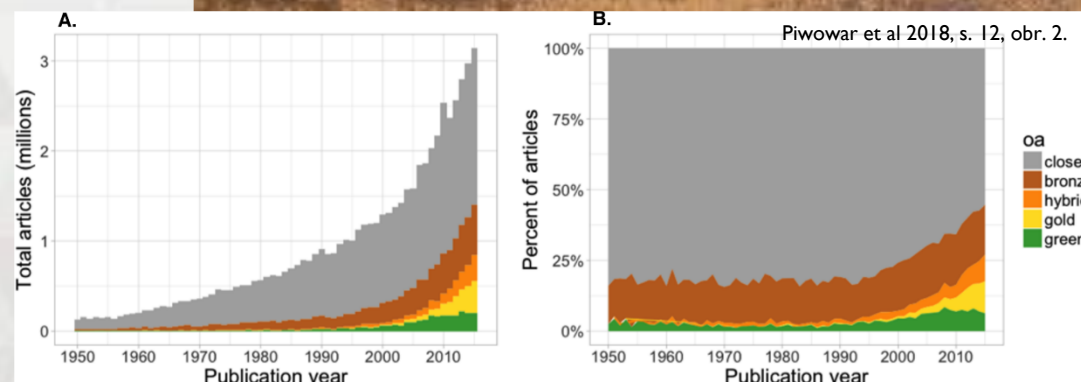
- otvorene prístupný časopis bez verejných licencií
- bez jasne zadefinovaných OA politik
- niekedy sa chápe aj ako dočasný/oneskorený prístup

Môžu reprezentovať „**Skrytý Gold OA**“, resp. (skutočný) zlatý otvorený prístup bez poplatkov APC

9.3.2021 = OA Diamond Journals [Study](#)
2.3.2022 = [Action Plan](#) for Diamond Open

Bronzový OA široko rozšírený (nielen) v strednej Európe
177 z 326 (evidovaných) SK časopisov;
44,3%)

1. tlačenný formát + digitál ([príklad](#))
2. [internetová platforma](#) ([Open Journal Systems](#), [Episciences](#), [Sciendo](#),...)

AKO ZLEPŠIŤ VIDITEĽNOSŤ, VYHĽADATEĽNOSŤ, VÝRAZNOSŤ?

- Trvalé identifikátory (PID): dlhodobý odkaz na digitálny zdroj. Na rozdiel od adres URL, ktoré sa môžu porušiť, trvalý identifikátor spoľahlivo odkazuje na digitálnu entitu. [DOI](#) identifikuje digitálny dokument/výstup **ORCID iD** je príkladom trvalého identifikátora osoby.
- Indexovanie v databázach nielen kvôli hodnoteniu na základe Impakt faktora, ale aj na zlepšenie viditeľnosti časopisu: register **DOAJ**, databázy **WOS**, **Scopus**, **EBSCO** Discovery Service,...

sciendo

About Publish with us Subjects - News Contacts Q En

← Volume 71 (2021): Issue 2 (November 2021)

STROJNÍCKY ČASOPIS
JOURNAL OF MECHANICAL ENGINEERING

Open Access
Hydrodynamic Performance of the 3D Hydrofoil at the Coupled Oscillating Heave and Pitch Motions

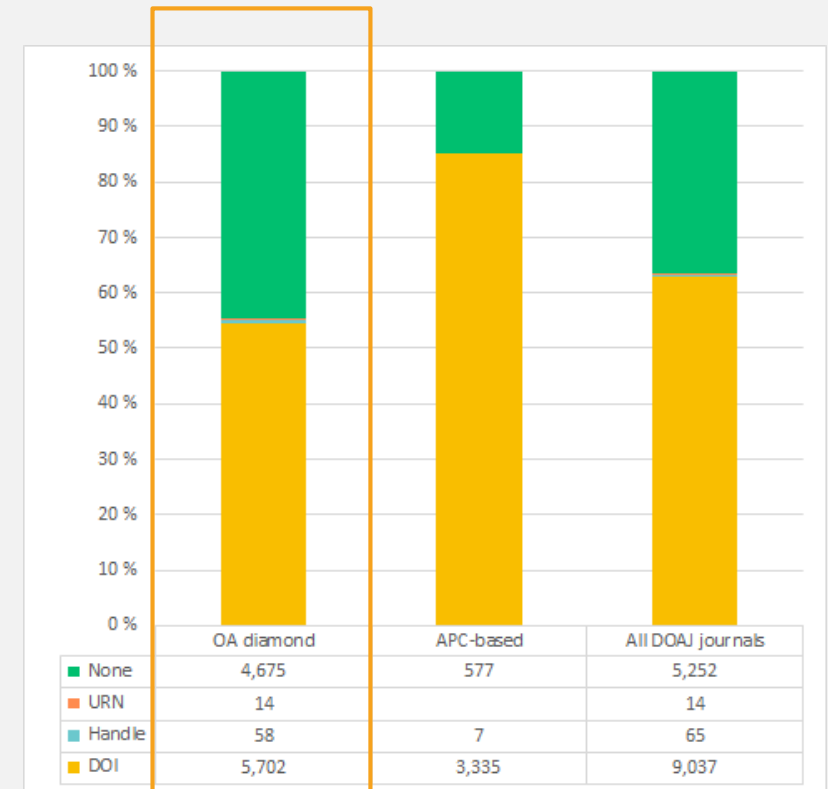
A.R. Abbasi, H. Ghassemi and G. He
Published Online: 07 Dec 2021
Page range: 1 - 18
DOI: <https://doi.org/10.2478/scjme-2021-0013>

© 2021 A.R. Abbasi et al., published by Sciendo
This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 3.0 License.

Download Cite Share Next →

PDF Preview Abstract References Recent Articles

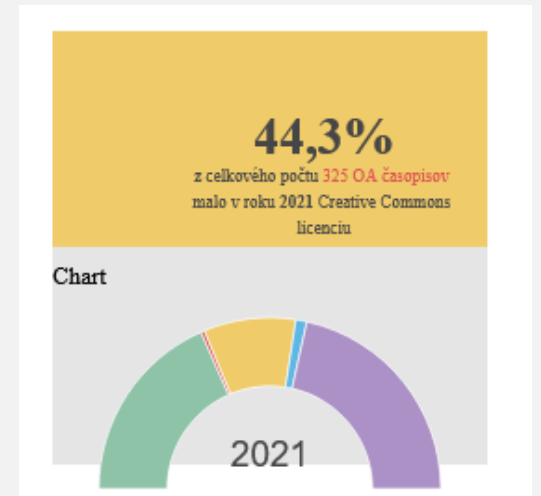
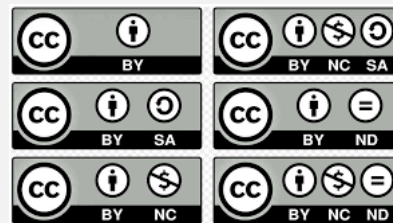
sciendo Strojnícky časopis – Journal of MECHANICAL ENGINEERING, VOL. 71 (2021), NO 2, 1 - 18 STU S1F

OA POLITIKY A LICENCOVANIE

- Potreba uviesť OA status = deklarovanie „otvorenosti“ na webe časopisu, resp. v štatúte časopisu. Inak ide „iba“ o tzv. Free to read/Gratis acces (neurčitý status z hľadiska ďalšieho používania)
- Viditeľné (verejné) otvorené licencie = najčastejšie [Creative Commons](#)
- Prehľadne štruktúrovaný a atraktívny web (napr. OJS, Sciendo alebo vo vlastnej réžii)

[Cultural Anthropology](#) (OJS)
[Kultúrne dejiny](#) (univerzitný)

DIGITÁLNA DLHODOBÁ ARCHIVÁCIA

Hrozba straty digitálneho obsahu v online priestore (nefunkčné URL, zastarané platformy, porušenie dát)

Nutnosť digitálneho zabezpečenia a zálohovania

Zabezpečenie obsahu časopisov:

- Napr. na platforme Sciendo ([príklad](#))
- LOCKSS/CLOCKSS
- Internet Archive
- PORTICO
- Lokálne riešenia (univerzity, knižnice, technická podpora v rámci domácej inštitúcie)

Archiváciu metadát zabezpečuje napr. **DOAJ**

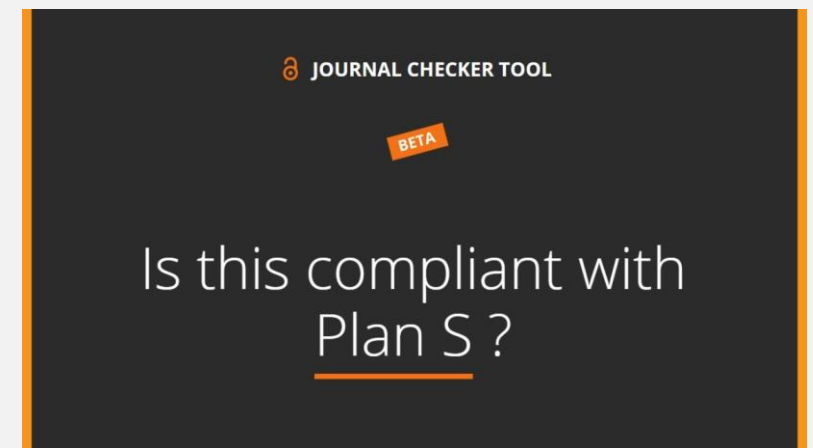

AKO BYŤ V SÚLADE S PLÁNOM S?

- Od roku 2018 **kOAlícia S** tvorená financovateľmi výskumov a výskumnými agentúrami (štátna aj nadnárodná sféra)
- Princípy Plánu S a ich implementácia: <https://www.coalition-s.org/addendum-to-the-coalition-s-guidance-on-the-implementation-of-plan-s/principles-and-implementation/>
- Financovatelia podporujú **Zlatú/Zelenú** OA cestu
- Zachovanie autorských práv, Licencie (preferované CC BY,) etické štandardy editorskej práce, transparentné peer review
- Povinné technické podmienky: trvalé identifikátory, digitálna archivácia, interoperabilná forma metadát, strojovo čitateľná licencia

Požiadavky	OA Diamant	OA Diamant
	Áno (%)	Nie (%)
Licencia	44,1	55,9
Peer review	100	0
Autorské práva	49,4	50,6
Trvalý identifikátor autora	55,3	44,7
Dlhodobá archivácia	19,1	80,9
Strojovo čitateľná licencia	43,6	56,4

<https://journalcheckertool.org/>

ZHRNUTIE:

Tri dôležité aspekty udržiavania (diamantových) OA časopisov

1. Osvojenie si princípov Otvorenej vedy a s tým súvisiace **etické a publikačné princípy** (aj pomocou **otvorených licencií**)
2. Vyhľadateľnosť, rozpoznateľnosť a dostupnosť v online prostredí: **Trvalé identifikátory a indexovanie v databázach** (obzvlášť **DOAJ**)
3. Starostlivosť o **dlhodobé zabezpečenie digitálneho obsahu**

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ

Štúdia k diamantovým časopisom (2021) a Akčný plán (2022)

- Bosman, Jeroen; Frantsovåg, Jan Erik; Kramer, Bianca; Langlais, Pierre-Carl; Proudman, Vanessa (2021). [OA Diamond Journals Study. Part 1: Findings](#) (Report). [doi:10.5281/zenodo.4558704](https://doi.org/10.5281/zenodo.4558704).
- Becerril, Arianna; Bosman, Jeroen; Bjørnshauge, Lars; Frantsovåg, Jan Erik; Kramer, Bianca; Langlais, Pierre-Carl; Mounier, Pierre; Proudman, Vanessa; Redhead, Claire; Torny, Didier (2021). [OA Diamond Journals Study. Part 2: Recommendations](#) (Report). [doi:10.5281/zenodo.4562790](https://doi.org/10.5281/zenodo.4562790).
- Ancion, Zoé; Borrell-Damián, Lidia; Mounier, Pierre; Rooryck, Johan; Saenen, Bregt (2022). ["Action Plan for Diamond Open Access"](#).